

Viera Husková

PROGRAM IMPLEMENTÁCIE ZÁKONA NR SR Č. 127/1994 Z.z. A JEHO PLNENIE

Zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (ďalej len „zákon“) nadobudol účinnosť 1. septembra 1994. Jeho zavedenie a uplatňovanie si vyžiadalo pripraviť vhodné inštitucionálne, personálne, finančné, materiálne a iné predpoklady. Ministerstvo životného prostredia SR preto počítalo s veľmi dôležitou fázou t.j. jeho implementáciou už počas prípravy zákona a snažilo sa vytvárať podmienky pre jeho bezproblémové uplatňovanie.

Operatívna porada ministra životného prostredia prerokovala dňa 25. 7. 1994 „Správu o zabezpečení implementácie zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie“, schválila návrh opatrení na zabezpečenie implementácie zákona, návrh zmeny organizačnej štruktúry odboru hodnotenia vplyvov na životné prostredie a návrh rozdelenia pôsobnosti v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie medzi odbor hodnotenia vplyvov na životné prostredie, okresné úrady životného prostredia, Slovenskú agentúru životného prostredia a odborné útvary Ministerstva životného prostredia SR.

Proces implementácie zákona v podmienkach SR bol rozvrhnutý do nasledovných krokov:

- 1) Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie
- 2) Vytvorenie podmienok pre posudzovanie vplyvov činností presahujúcich štátne hranice
- 3) Vypracovanie metodických príručiek pre proces posudzovania
- 4) Vzdelávanie účastníkov procesu posudzovania
- 5) Evidencia a uchovávanie dokumentácie z procesu posudzovania
- 6) Vytvorenie predpokladov na poskytovanie informácií
- 7) Vedenie zoznamu odborne spôsobilých osôb pre proces posudzovania
- 8) Hodnotenie kvality dokumentácie z procesu posudzovania

Implementácia zákona, tak ako ju prijala operatívna porada ministra životného prostredia, bola

uverejnená vo Vestníku Ministerstva životného prostredia SR, č. 4, 1994.

Po uplynutí 5 rokov od prijatia zákona možno konštatovať, že podstatnú časť úloh prijatých v roku 1994 sa podarilo splniť.

Jednotlivé kroky implementácie zákona sa v priebehu 5 rokov plnili nasledovne:

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

V októbri 1992 bol zriadený na Ministerstve životného prostredia SR (ďalej len „MŽP SR“) *odbor hodnotenia vplyvov na životné prostredie*. Tento odbor v spolupráci s odborom legislatívy pripravoval vecnú stránku zákona a vytváral podmienky na jeho uplatnenie. Od nadobudnutia účinnosti zákona, t.j. od 1. 9. 1994 bolo hlavnou činnosťou tohto odboru vykonávanie funkcie tzv. „posudzujúceho orgánu“, to znamená, že odbor riadi a usmerňuje celý proces posudzovania a nakoniec vypracováva výsledný výstup procesu posudzovania, ktorým je záverečné stanovisko.

Od roku 1992 prešiel tento odbor viacerými organizačnými zmenami. V roku 1994 sa z neho odčlenili činnosti súvisiace s ochranou ozónovej vrstvy Zeme. Po organizačných zmenách v roku 1995 sa odbor rozčlenil na dve oddelenia, a to oddelenie posudzovania vplyvov činnosti na životné prostredie a oddelenie medziodvetvových vzťahov a premenoval sa na *odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie a medziodvetvových vzťahov*. Do oddelenia medziodvetvových vzťahov bolo presunuté i zabezpečovanie posudzovania vplyvov koncepcií na životné prostredie, čo sa vzhľadom na nedostatočné personálne vybavenie tohto oddelenia neosvedčilo, naopak strategické environmentálne posudzovanie bolo týmto aktom skôr spomalené.

Od 1. apríla 1999 sa na MŽP SR znovu vytvoril *odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie*, úlohou ktorého je komplexné uplatňovanie zákona v podmienkach Slovenskej republiky, t.j. posudzovanie vplyvov stavieb, zariadení a

činností a tiež strategické environmentálne hodnotenie.

Okrem odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie sa na procese posudzovania aktívne zúčastňujú i ďalšie **odborné útvary MŽP SR**, ktoré vypracovávajú odborné stanoviská k jednotlivým dokumentáciám z hľadiska svojej pôsobnosti a zosúladenia činnosti s koncepcnými zámermi.

Okrem subjektov, ktorých práva a povinnosti v procese posudzovania sú ustanovené zákonom (príslušné orgány, povoľujúce orgány, dotknuté orgány, dotknuté obce), sa na procese posudzovania zúčastňujú i ďalšie subjekty a to najmä Slovenská agentúra životného prostredia a centrá EIA.

Slovenská agentúra životného prostredia (ďalej len „SAŽP“), vypracováva odborné stanoviská k jednotlivým činnostiam ako podklad pre vypracovanie záverečného stanoviska. Na riaditeľstve SAŽP v Banskej Bystrici bolo v rámci odboru environmentalistiky zriadené oddelenie posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktoré okrem vypracovania stanovísk by malo uchovávať dokumentáciu spojenú s procesom posudzovania po dobu jej aktuálnosti a poskytovať z nej informácie.

V rokoch 1992 - 1996 vzniklo na Slovensku 7 centier, ktoré sa aktívne zúčastňujú na procese posudzovania. Päť z týchto centier pôsobí v rámci univerzitných pracovísk.

Centrum EIA pri PRIF UK Bratislava - vzniklo v novembri 1992 a pôsobí pri Katedre krajiny ekológie. Toto centrum je zamerané najmä na riešenie všeobecných a metodologických otázok posudzovania vplyvov na životné prostredie. Okrem EIA sa toto centrum venuje rozvoju SEA problematike koncepcií, plánov, programov a všeobecne záväzných predpisov.

Centrum EIA pri FA STU Bratislava - vzniklo v roku 1993 a pôsobí pri Katedre humanistiky a teórie architektúry. Sústreďuje sa na výskumnú, expertíznu a školiacu činnosť v oblasti práce s verejnosťou a v problematike komplexnej tvorby životného prostredia v súvislosti s územnoplánovacími a investičnými procesmi.

Centrum EIA pri CHTF STU Bratislava - vzniklo v roku 1994. Činnosť tohto centra je zameraná na hodnotenie vplyvov chemických a potravinárskych technológií na životné prostredie.

Centrum EIA pri VŠP Nitra - vzniklo v roku 1995. Jeho činnosť je zameraná na posudzovanie vplyvov poľnohospodárskych činností. Tak ako predchádzajúce centrá vykonáva výchovnovzdelávaciu činnosť, poskytuje konzultácie účastníkom procesu posudzovania a vypracúva a posudzuje

dokumentácie z oblasti posudzovania vplyvov poľnohospodárskych činností na životné prostredie.

Centrum EIA pri BERG TU Košice - Centrum BERG (Baníctvo, Ekológia, Riadenia a Geotechnológia) vzniklo v marci 1995. Aktivity orientuje na posudzovanie vplyvov ťažkého priemyslu na životné prostredie.

Centrum EIA pri ústave rádioekológie a.s. v Košiciach - je zamerané na posudzovanie vplyvu jadrových zariadení na životné prostredie.

Centrum EIA pri Ústave krajiny ekológie SAV v Bratislave, ktoré sa okrem EIA zaoberá i strategickým environmentálnym hodnotením, najmä v oblasti územných plánov a programov.

So všetkými centrami odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie v rôznej intenzite spolupracuje. S dvoma centrami uzatvorilo MŽP SR dohody o spolupráci. V roku 1993 bola uzatvorená Dohoda o spolupráci v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie s Prírodovedeckou fakultou UK v Bratislave a v roku 1994 Dohoda o spolupráci v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie s Fakultou architektúry STU v Bratislave.

Návrhy dohôd o spolupráci so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou v Nitre a Ústavom krajiny ekológie SAV v Bratislave boli pripravené, ale zatiaľ neboli podpísané.

Vytvorenie podmienok pre posudzovanie vplyvov činností presahujúcich štátne hranice

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice je upravené v tretej časti zákona (§ 25 až § 34 zákona) a v prílohách č. 5, 6 a 7 zákona. Je v plnom súlade s Dohovorom EHK OSN o posudzovaní vplyvov činností presahujúcich štátne hranice (ďalej len Dohovor z Espoo). Orgánom, zodpovedným za plnenie úloh vyplývajúcich z Dohovoru z Espoo, bolo podľa zákona ustanovené MŽP SR.

Návrh ratifikácie Dohovoru z Espoo je v súčasnosti medzirezortne pripomienkovaný a bude predložený na rokovanie vlády SR do 31. mája 1999. Následne budú so susednými štátmi uzatvorené bilaterálne zmluvy podľa pripravovaných návrhov.

Vypracovanie metodických príručiek pre proces posudzovania

Pre zabezpečenie odbornej informovanosti, bezproblémového orientovania sa v procese posudzovania a dobrej kvality dokumentácie zabezpečovalo MŽP SR vypracovanie odborných príručiek a propagačných materiálov. Okrem toho sa

vypracovalo viacero podkladov pre vypracovanie nadväzujúcich všeobecne záväzných predpisov, najmä pre oblasť strategického environmentálneho hodnotenia (§ 35 zákona).

V rokoch 1994 - 1998 bolo vypracovaných 21 metodických príručiek:

- Všeobecná príručka k zák. NR SR č. 127/1994 Z.z.
- Metodická príručka - časť „Účasť verejnosti v procese posudzovania“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie rozvojových koncepcií“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvu skládok odpadov na životné prostredie (ďalej „ŽP“)
- Metodická príručka - časť „Posudzovania vplyvu chemických technológií na ŽP“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvu výstavby a prevádzky vodných diel na ŽP“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvov líniových stavieb (diaľnic) na ŽP“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvov spaľovní odpadov na ŽP“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvov líniových stavieb - železničných dráh na ŽP“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvov objektov živočíšnej výroby vrátane depónií na ŽP“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvov odkalísk na ŽP“
- Metodický postup na sledovanie kvality dokumentácie v procese EIA
- Ekologická únosnosť - I. časť
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvov meliorácií na ŽP“
- Zdroje informácií o životnom prostredí
- Metodická príručka - časť „Viackriteriálne vyhodnocovanie variantných riešení v procese EIA“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvov železničných staníc na ŽP“
- Metodická príručka - časť „Hodnotenie rizika v procese posudzovania vplyvov na ŽP I.“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvu hluku na ŽP - I.“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvu hluku na ŽP - II.“
- Metodická príručka - časť „Posudzovanie vplyvov jadrových zariadení na ŽP - I“

Ďalej boli vypracované nasledovné materiály:

- Posudzovanie vplyvov na životné prostredie - Zákon s komentárom - I. diel
- Posudzovanie vplyvov na životné prostredie - Komentár ku krokom posudzovania vplyvov čin-

ností s príkladmi odporúčaných postupov a metód - II. diel

- Videofilm o procese posudzovania - pre odbornú verejnosť
- Videofilm „Rozprávka so zeleným koncom“ - pre širokú verejnosť
- Skladačky o procese posudzovania pre širokú verejnosť
- Podklady pre vypracovanie súvisiacich všeobecne záväzných právnych predpisov

Podstatná časť vypracovaných metodických príručiek bola publikovaná a poskytnutá účastníkom procesu posudzovania (orgánom štátnej správy bezplatne). V krátkej dobe, budú všetky príručky uverejnené v plnom znení na pripravenej internetovskej stránke.

Vzdelávanie účastníkov procesu posudzovania

S cieľom zabezpečiť čo najširšiu informovanosť pre všetkých účastníkov procesu posudzovania, významnú úlohu zohrali vzdelávacie semináre a školenia.

V rokoch 1994 - 1999 sa uskutočnilo veľké množstvo vzdelávacích podujatí organizovaných MŽP SR, Centrami EIA, SAŽP ale i ďalšími organizáciami. V rámci týchto podujatí bolo vyškolených celé spektrum účastníkov procesu posudzovania a to pracovníkov orgánov štátnej správy, samosprávy, poslancov NR SR, súkromných firiem, univerzitných pracovísk, mimovládnych organizácií, investorov, vedeckovýskumných a univerzitných pracovísk, projekčných organizácií, environmentálnych firiem, zástupcov cirkví a najširšej verejnosti. Ďalších cca 300 odborníkov z rôznych odborov a oblasti činností bolo vyškolených v rámci odbornej prípravy žiadateľov o zapísanie do zoznamu odborne spôsobilých osôb pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

V súčasnosti prebieha výuka metodológie procesu posudzovania na viacerých slovenských univerzitách pre študentov magisterského (resp. inžinierskeho) štúdia (napr. PRIF UK Bratislava, TU Zvolen, PU Nitra, FA STU a ďalšie) a na PRIF UK aj doktorandského štúdia.

Vytvorenie predpokladov pre poskytovanie informácií o stave životného prostredia

Základným východiskom pre proces posudzovania vplyvov každej činnosti je zhromažďovanie a poskytovanie kvalitných informácií o životnom prostredí. Hlavným aspektom pri ich používaní v procese posudzovania je ich prístupnosť, spoľahlivosť a dôverynosť.

Čo sa týka získavania informácií o životnom prostredí v našich podmienkach, je to ešte stále pracná a časovo náročná činnosť, pretože nemáme ešte dobudovaný integrovaný informačný systém o životnom prostredí, najmä vzhľadom na jeho veľkú finančnú náročnosť.

Existujúce informácie sú často rozptýlené v rôznych ústavoch a inštitúciách, preto odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie zabezpečil kvôli základnej orientácii vypracovanie metodologickej príručky o zdrojoch informácií v životnom prostredí pre potreby posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Niektoré informácie úplne chýbajú, a preto si ich spracovatelia dokumentácie musia práce zabezpečovať sami, čo je časovo veľmi náročné a vierohodnosť takto vytvorených informácií je často diskutabilná.

V § 14 zákona sa ukladá povinnosť všetkým právnickým a fyzickým osobám poskytnúť navrhovateľovi na jeho žiadosť všetky dostupné informácie o životnom prostredí, ak sú tieto nevyhnutné na vypracovanie správy o hodnotení. Navyše informácie, ktoré boli získané z činnosti financovanej zo štátneho rozpočtu, sa poskytujú len za náklady spojené s ich odovzdaním.

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva pre poskytovanie informácií niekoľko podmienok:

- povinnosť poskytnúť informácie majú všetky fyzické a právnické osoby, vrátane orgánov štátnej správy, bez ohľadu na formu ich zriadenia, pokiaľ tieto informácie získali z činnosti financovaných zo štátneho rozpočtu a ktoré sú v čase, keď o ne navrhovateľ žiada, dostupné,
- navrhovateľ musí v žiadosti o poskytnutie informácií preukázať ich nevyhnutnosť na vypracovanie správy o hodnotení,
- pri poskytovaní a používaní informácií musia byť zachované osobitné predpisy o ochrane štátneho, hospodárskeho, služobného a obchodného tajomstva.

Informácie získané z iných ako štátnych prostriedkov sa poskytujú na základe zmluvných vzťahov medzi navrhovateľom a vlastníkom informácií.

Postupným budovaním a systemizovaním informačného systému sa bude zlacňovať, urýchľovať a skvalitňovať spracovanie dokumentácie ako i celý proces posudzovania.

Dňom 1. septembra 1998 nadobudol účinnosť **zákon NR SR č. 171/1998 Z.z. o prístupe k informáciám o ŽP**, ktorý ustanovuje spôsob a podmienky na sprístupňovanie včasných a úplných informácií o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu, ktoré majú k dis-

pozícii príslušné orgány štátnej správy, obce a iné právnické osoby alebo fyzické osoby určené týmto zákonom. K zákonu bola vydaná vyhláška MŽP SR č. 273/1998 Z.z. o úhradách za sprístupnenie informácií o životnom prostredí.

Evidencia a uchovanie dokumentácie z procesov posudzovania

Činnosti súvisiace s evidenciou a uchovaním dokumentácie z procesu posudzovania bude vykonávať Slovenská agentúra životného prostredia po vybudovaní dokumentačného pracoviska.

Podrobnosti vedenia, evidencie a uchovania dokumentácie z procesu posudzovania budú podrobne upravené všeobecne záväzným predpisom, ktorý je v štádiu prípravy.

V súčasnosti sú všetky dokumentácie z procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie vypracované od nadobudnutia účinnosti zákona uložené v archíve na MŽP SR - na odbore posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktorý zároveň na základe požiadania poskytuje z nich informácie, tak ako je to ustanovené v § 38 zákona.

Vedenie zoznamu odborne spôsobilých osôb pre proces posudzovania

Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky pre správne právo schválila dňa 17. februára 1995 "Vyhlášku Ministerstva životného prostredia SR č. 52/1995 Z.z. o zozname odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie (ďalej len "vyhláška"), ktorá nadobudla účinnosť 1. apríla 1995.

Vyhláška ustanovuje podrobnosti najmä o:

- zapisovaní do zoznamu odborne spôsobilých osôb pre posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie (ďalej len "zoznam"),
- vedení a aktualizácii zoznamu,
- vyčiarknutí zo zoznamu,
- výške úhrady za zapísanie do zoznamu.

Zoznam slúži pre MŽP SR pri výbere odborníkov na spracovanie posudku podľa § 19 zákona a tiež slúži ako pomôcka pre navrhovateľov činností pri výbere spracovateľov dokumentácií pre proces posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Od nadobudnutia účinnosti vyhlášky do 30. 4. 1999 bolo do zoznamu zapísaných 277 fyzických osôb a 17 právnických osôb, podľa jednotlivých oblastí a odborov činností.

Žiadosti o zapísanie do zoznamu v zmysle vyhlášky sa predkladajú na MŽP SR - odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktorý žiadosť postúpi na overenie splnenia podmienok osobitnej komisie ustanovenej pre tento účel.

Zoznam vedie a aktualizuje MŽP SR a uverejňuje ho vo svojom Vestníku. Zoznam bude uverejnený v plnom znení na už spomínanej pripravenej internetovej stránke.

MŽP SR organizuje odbornú prípravu žiadateľov o zapísanie do zoznamu minimálne 2-krát ročne, podľa množstva žiadateľov.

Hodnotenie kvality dokumentácie

Systematické hodnotenie dokumentácie je jednou zo základných podmienok pre skvalitnenie procesu posudzovania.

V r. 1996 bola u nás spracovaná metodická príručka Kritériá pre hodnotenie kvality dokumentácie, ktorá vychádza z princípov hodnotenia kvality dokumentácie podľa Centra EIA v Manchestri. Metodickú príručku používajú pri svojej práci najmä pracovníci odboru posudzovania vplyvov na životné prostredie a spracovatelia posudkov.

Kvalita dokumentácie od roku 1994 sa vyvíja v dobrom slova zmysle, čo je spôsobené vytváraním lepších podmienok v oblasti získavania informácií a získavaním praktických skúseností zo samotného procesu posudzovania. Firmy, u ktorých je posudzovanie vplyvov na životné prostredie hlavnou činnosťou, vypracovávajú v súčasnosti veľmi kvalitné a objektívne dokumentácie. Dokumentáciu horšej kvality naopak vypracovávajú firmy, ktoré ponúkajú navrhovateľom služby v oblasti posudzovania vplyvov za nízke ceny (obyčajne bez skúsenosti a potrebných informácií), čomu v konečnom dôsledku zodpovedá i kvalita dokumentácie. Dokumentácie nedostatočnej kvality musí potom MŽP SR vrátiť navrhovateľovi na dopracovanie, prípadne na zásadné prepracovanie

Súčasný stav posudzovania

a) stavby, zariadenia a činnosti

Od nadobudnutia účinnosti zákona, t.j. od 1. septembra 1994 do 30. apríla 1999 bolo podľa zákona posúdených 270 stavieb, zariadení a činností.

Z posúdených činností najväčšiu skupinu tvorili činnosti súvisiace s nakladaním s odpadom a s výstavbou diaľnic a ciest.

Celý proces posudzovania podľa zákona bol vykonaný u 135 stavieb, zariadení a činností t.j. posudzovanie bolo ukončené záverečným stanoviskom. Zisťovaciemu konaniu podľa zákona podliehalo 136 činností, z toho u 30 činností bolo po vykonaní zisťovacieho konania rozhodnuté, že sa bude v posudzovaní pokračovať ďalej podľa zákona. Ostávajúcich 106 zisťovacích konaní bolo ukončených rozhodnutím, že v posudzovaní nie je potrebné pokračovať.

Záverečné stanoviská, ktoré v uvedenom období vydalo MŽP SR boli takmer vo všetkých prípadoch súhlasné s návrhom opatrení na zníženie vplyvu na životné prostredie. V dvoch prípadoch sa neodporučila realizácia navrhovanej činnosti a to v prípade výstavby malých vodných elektrární na rieke Orava a výstavby vodnej nádrže Tichý potok, vzhľadom na skutočnosť, že miera poškodenia životného prostredia by bola preukázateľne viacnásobne vyššia ako prínos uvedených činností.

b) návrhov vybraných rozvojových koncepcií, územnoplánovacích dokumentácií a všeobecne záväzných právnych predpisov

Menej výrazné výsledky sa dosiahli v oblasti strategického environmentálneho hodnotenia. Vzhľadom na nedostatok praktických skúseností v tejto oblasti (v čase prípravy zákona) nielen v rámci Európy, ale i v rámci sveta, bol § 35 zákona formulovaný zjednodušene s tým, že podrobnosti budú upravené všeobecne záväzným právnym predpisom.

V období od roku 1994 sa preto získavali skúsenosti a pripravovali podklady pre vypracovanie takého predpisu. Že to nie je jednoduchá záležitosť nasvedčuje i skutočnosť, že Európska únia pripravuje smernicu na environmentálne hodnotenie koncepcií, plánov a programov už od 80-tych rokov a v poslednej verzii, stále vo forme návrhu, sa už uvažuje len s hodnotením plánov a programov.

Za uplynulé obdobie boli podľa § 35 zákona posúdené:

- 3 koncepcie (Koncepcia vodného hospodárstva - 1994, Energetická koncepcia - 1995, 1997, Koncepcia územného rozvoja SR - 1994, 1997),
- 15 územnoplánovacích dokumentácií,
- 2 všeobecne záväzných právnych predpisov (Návrh zákona o odpadoch, Návrh zákona o územnom plánovaní a stavebnom poriadku).

Praktické skúsenosti získané z uvedených posúdení ako i podklady vypracované odborníkmi v rámci projektov budú využité pri tvorbe vyhlášky k § 35 zákona, ktorá je v súčasnosti v štádiu prípravy.

Záver

Celkovo možno konštatovať, že skúsenosti s uplatňovaním zákona v podmienkach Slovenska sú dobré. Proces posudzovania vplyvov na životné prostredie si postupne osvojujú všetky subjekty, ktoré sa na ňom podľa zákona zúčastňujú.

Tento proces je špecifický najmä tým, že zahŕňa jeden dôležitý prvok, ktorý v takejto miere neobsahujú iné legislatívne predpisy, a to účasť verej-

nosti na rozhodovaní o plánovacej činnosti. Verejnosť je už od začiatku procesu oboznamovaná s možnými vplyvmi navrhovanej činnosti na životné prostredie a má dostatok priestoru a času na uplatnenie svojich pripomienok a požiadaviek,

Podľa zákona účasť verejnosti v procese posudzovania, ako aj jej informovanosť je zaručená vo všetkých krokoch procesu posudzovania. Stanoviská k navrhovanej činnosti môže poslať každý občan z dotknutej obce jednotlivo, alebo prostredníctvom obce. Občania túto možnosť využívajú rôzne a to najmä podľa miery dotknutosti, ale i podľa stupňa spoločenskej uvedomelosti a etických zásad. Dobrú odbornú erudovanosť prejavujú občania, ktorých sa plánovaná činnosť bezprostredne dotýka. V mnohých prípadoch vznikajú občianske iniciatívy a občianske združenia, ktoré využívajú ustanovenia zákona na obhájenie svojich, vo väčšine prípadov i opodstatnených záujmov.

Vyskytujú sa však ešte prípady, kedy verejnosť nie je dostatočne pripravená na účasť v procese posudzovania. Jednou z príčin je nedostatok informácií o samotnom procese a svojich právach a povinnostiach vyplývajúcich pre verejnosť podľa zákona, ale i celkový nezáujem o životné prostredie vo svojom okolí.

Dôležitú úlohu v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie zohrávajú i mimovládne organizácie, ktoré okrem presadzovania záujmov ochrany životného prostredia vykonávajú i osvetovú činnosť v radoch verejnosti a prispievajú tak k zvyšovaniu ich povedomia v oblasti posudzovania vplyvov.

Navrhovatelia, ktorí už aspoň raz vykonali posudzovanie podľa zákona, hodnotia tento proces väčšinou kladne. Vo viacerých prípadoch si osvojili skutočnosť, že posudzovanie si vyžaduje určitý časový priestor, a preto v záujme včasnej prípravy stavby už v dostatočnom predstihu v časovom harmonograme prípravy stavby plánujú i posudzovanie vplyvov na životné prostredie

Navrhovatelia postupne oceňujú, že môžu už v samom počiatku plánovania činnosti byť v úzkom kontakte s povoľujúcim orgánom a verejnosťou, čo im napomáha dostatočne skoro odhaliť a eliminovať prípadné strety záujmov a nepriaznivé vplyvy navrhovanej činnosti na životné prostredie.

Na základe päťročných skúseností s uplatňovaním zákona možno konštatovať, že posudzovanie vplyvov činnosti na životné prostredie pred ich realizáciou je právom považované za jeden z hlavných nástrojov na zabezpečovanie trvalo udržateľného rozvoja. Časové a finančné nároky súvisiace s procesom posudzovania, sú nesporne

vysoko vyvážené pozitívnymi dopadmi v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia.

Bohaté skúsenosti získané v predchádzajúcom období pri uplatňovaní zákona, kladné i záporné, budú využité v nasledujúcom období pri ďalšom skvalitňovaní a zdokonaľovaní procesu posudzovania.

V. Husková: ***Programme of implementing the National Council of the Slovak Republic Act No. 127/1994 on Environmental Impact Assessment and its performance.***

The programme of implementing the Act No. 127/1994 on Environmental Impact Assessment was discussed and approved at an operational meeting of the Ministry of the Environment on 25 July 1994. Then it was published in the Bulletin of the Ministry No. 4/1994.

Following five years since that moment it may be stated that the substantial part of the tasks formulated in 1994 was fulfilled. It can be also summarised that experience from implementing the Act in the Slovak conditions is good. The environmental impact assessment process is gradually being acquired by all subjects that are taking part in it by law. On the basis of 5-year experience from implementing this Act, it may be said that environmental impact assessment made before the realisation of activities is rightly considered one of the essential tools for securing the sustainable development. Temporal and financial demands associated with the assessment process are indisputably highly compensated by its positive impacts in the field of the protection and creation of the environment.
